

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2023-2027.

Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete

Készítette: munkaszervezet

2023.12.12.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke.....	3
Bevezetés.....	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata.....	5
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése.....	6
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	9
4. Horizontális célok.....	13
4.1 Esélyegyenlőség.....	13
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	15
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	15
6. Külső koherenciák azonosítása.....	18
7. Helyzetfeltárás.....	20
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	20
7.2 SWOT analízis.....	24
8. A stratégia beavatkozási logikája.....	25
8.1 A stratégia jövőképe.....	26
8.2 A stratégia célhierarchiája.....	26
9. Cselekvési terv.....	27
9.1 Az intézkedések leírása.....	27
9.2 Együttműködések.....	32
9.3 Kommunikációs terv.....	33
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek.....	34
10. Monitoring és Indikátorok.....	34
10.1 Monitoring.....	36
10.2 Az indikátorok megadása.....	37
11. Indikatív pénzügyi terv.....	39
Mellékletek.....	40

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 – 2020

IPTE Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete

Bevezetés

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületét 2008-ban 161 szervezet hozta létre, melyhez hozzátartozik a teljes szécsényi, a balassagyarmati és a rétsági járás településeinek egy része, illetve a pásztói járás egy községe, összesen 49 település.

Az Egyesület feladatának érzi a térségben valamennyi szervezet, vállalkozás, önkormányzat érdekeinek képviselését, és aktívan szeretne közreműködni, helyt állni a regionális, multilaterális projektek megvalósításában. Felkészíti a helyi szereplőket, tájékoztatókat tart, a támogatott intézkedésekkel kapcsolatban projekt-előkészítést végez, valamint segítséget ad a projektgazdáknak a támogatási kérelmek összeállításában.

A 2023-2027-es programozási időszakot felölelő agrár-vidékfejlesztési ciklusban az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete ismételten rendelkezik LEADER HACS címbirtokossággal. A Helyi Fejlesztési Stratégia a működési területéhez tartozó települések fejlesztési elképzelései által megfogalmazott intézkedéseket tartalmazza.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

Beavatkozási logika

A beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) Területalapú megközelítés: az IPTE által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami magába foglalja a teljes balassagyarmati, szécsényi és a rétsági járás településeinek egy részét illetve a pásztói járás egy községét, összesen 49 települést. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, a hagyományok, a szokások, a történelem vagy akár a földrajzi helyzetük köti össze.

- 2) Alulról építkező megközelítés: Az IPTE munkaszervezete a folyamatos tájékoztató előadások, fórumok és személyes konzultációk alkalmával az önkormányzatoktól, a vállalkozásoktól, a civil szervezetektől, valamint a magánszemélyektől érkező javaslatokat, fejlesztési ötleteket összegyűjti és a HFS megfogalmazása során felhasználja.
- 3) Innovativitás: A HFS megfogalmazása során kiemelt szerepe van az újításoknak. A stratégia a helyi erőforrásokra támaszkodik.
- 4) Integrált megközelítés: a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A közösen megfogalmazott stratégiákban az intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektorális megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál, hozzájárul a program sikerességéhez.
- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál. Az elv alapja, hogy a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában.
- 6) Hálózatépítés, együttműködés: Az IPTE és egyéb szervezetek közötti hálózatok, kapcsolatok megléte elsősorban a folyamatos kommunikációnak a korábbi jó gyakorlatok bemutatásának és eredményeinek ismertetésének köszönhető.
- 7) Helyi partnerség(ek), HACs-ok helyi szintű szerepvállalása: a háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACs-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

Egyesületünk a Helyi Fejlesztési Stratégia készítése során különböző közösség bevonási módokat és módszereket alkalmazott.

A HFS készítésének megkezdéséről felhívásban értesítettük a LEADER térség lakosságát és szervezeteit. A felhívást elhelyeztük honlapunkon, kitettük a közösségi média oldalunkra, megküldtük tagjainknak, akiken keresztül eljutott a térség lakosságához, szervezeteihez, vállalkozásaihoz, településtől függően hirdetőtáblákon, települési önkormányzatok honlapján, e-mailben történő továbbítással.

A teljes HFS készítési folyamat során biztosítottuk a nyilvánosságot, melyhez a honlapunkon létrehoztunk egy külön modult: „HFS 2023-2027” címmel. Az itt megjelenő cikkek megtalálhatóak a „Hírek” menüben is. A HFS 2023-2027 menü tartalmazza a HFS készítéssel kapcsolatos dokumentumokat, friss híreket, meghívókat. Valamennyi, a honlapunkon megjelent cikket megosztottuk/megosztunk közösségi oldalunkon. A HFS készítés több pontján biztosítottuk a konzultáción keresztüli részvételt. A tervezés megkezdésekor hét helyszínen tartottunk fórumot, melyen ismertettük a 2023-2027-es pályázati lehetőségeket és a HFS készítés folyamatát, annak leendő tartalmát.

A tervezési folyamatot és a stratégia megalkotását az Ipoly- menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete munkaszervezete koordinálja, fórumok alkalmával a munkacsoportot is ők alkották.

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének elnöksége és közgyűlése a Helyi Fejlesztési Stratégia elfogadásáig több alkalommal ülésezett és vitatta meg a változásokat, módosítási javaslatokat. A munkaszervezet a működési területen több alkalommal tájékoztató fórumokat tartott, ahol információkat és adatokat gyűjtött a stratégia megfogalmazásához.

A megtartott eseményekről az emlékeztetők és jelenléti ívek készültek.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Szécsényfelfalu	2023.02.08.	HFS tervezésével kapcsolatos tájékoztatás	16
	Magyarnándor	2023.02.13.	HFS tervezésével kapcsolatos tájékoztatás	11
	Patak	2023.02.15.	HFS tervezésével kapcsolatos tájékoztatás	13
	Szügy	2023.02.20.	HFS tervezésével kapcsolatos tájékoztatás	9
	Szügy	2023.08.10.	HFS tervezésével kapcsolatos tájékoztatás	28
	Szente	2023.09.06.	HFS tervezésével kapcsolatos tájékoztatás	9
	Szécsényfelfalu	2023.09.20.	HFS tervezésével kapcsolatos tájékoztatás	8

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Szügy	2023.01.13.	HFS tervezet elfogadása (elnökségi ülés)	9
	Szügy	2023.02.22.	HFS javaslatok feldolgozása (munkaszervezeti megbeszélés)	3
	Szügy	2023.08.11.	HFS javaslatok feldolgozása (munkaszervezeti megbeszélés)	2
	Szügy	2023.09.22.	HFS javaslatok feldolgozása (munkaszervezeti megbeszélés)	2

	Szügy	2023.09.28.	Tervezet HFS elfogadása (elnökségi ülés)	7
	Szügy	2023.09.28.	Tervezet HFS elfogadása (közgyűlés)	45

Egyesületünk a hét 3 munkanapján 8 órában, egy-egy napon pedig 10 és 6 órában ügyfélfogadást tartott az érintettekkel történő személyes és telefonos konzultációra, melyet igénybe is vettek a térség vállalkozói, őstermelői, polgármesterei és civil szervezeteinek képviselői. Több esetben konzultációra került sor a várható vagy a már kiírt központi támogatásokkal kapcsolatban, illetve ehhez kapcsolódóan azon fejlesztési elképzelések lehatárolására, melyek a későbbiek során LEADER támogatásból kerülhetnek megvalósításra.

A Helyi Fejlesztési Stratégiát a munkaszervezet tagjai, az Elnökség, az önkormányzat, a civil és a vállalkozói szféra tagjai alkották meg. A HFS elkészítésének felelőse a munkaszervezet, akik szakmai fórumokat tartottak, személyes konzultációt, nyilvánosságot biztosítottak és elkészítették a HFS tervezetének verzióját.

A tervezés során térségi szereplőktől adatokat gyűjtöttünk a HFS pontjaihoz az alábbi témakörökben: gazdaság, társadalom, környezet, esélyegyenlőség. Az itt kapott információk szerves részét képezik a Stratégiának.

Projekt javaslatokat gyűjtöttünk önkormányzatoktól, vállalkozóktól és a civil szféra képviselőitől, amelyet a Stratégia 8-9-es pontjában használtunk fel. A kommunikáció ezen formája nagyon népszerű volt az érdeklődők körében.

Az Elnökség a Stratégia megfogalmazása során több alkalommal ülésezet, ahol megvitatták a beérkező javaslatokat és döntéseket hoztak.

Az Egyesület tagjai közül többen több éves/évtizedes tapasztalattal rendelkeznek a közigazgatás, az oktatás, a mezőgazdasági termelés, a turizmus és a környezetvédelem területén.

Az ágazatköziség elvének érvényesülése érdekében meghívást kaptak az ülésekre mindazon térségi szereplők, szakértők, akik hozzáértése révén a fejlesztések ágazatközi megközelítése biztosítható. Különösen nehéz, azon társadalmi rétegek megszólítása és bevonása, akik valamely hátrányból adódóan az információkhoz kevésbé jutnak hozzá. Ezen csoportok aktivizálása nehéz, de néhány képviselőjük együttműködést mutat HACS-unkkal.

Térségünkben igen magas a roma lakosság aránya, ezért már a 2014-2020-as időszakban is fontosnak tartottuk, hogy pályázati lehetőséget biztosítsunk számukra. Az előző időszak tapasztalatai alapján nem tudtak élni ezekkel a lehetőségekkel, passzív hozzáállásuk nem segítette a munkaszervezet munkáját. A 2023-2027-es időszak tervezési folyamatába bevontuk a térség roma szervezeteit is, akiknek a céljuk között szerepel a roma fiatalok segítése. Minden intézkedésünk nyitott számukra is, hiszen az egyenlő bánásmód elve alapján nekik is lehetőségük van pályázni.

Az önkormányzatokkal való egyeztetések során, akik folyamatos kapcsolatban vannak és jól ismerik a helyi civil szervezeteket és a közösségük problémáját, próbálunk megoldást találni a pályakezdő fiatalok elvándorlásának mérséklésére. A LEADER forrás ennek a problémának a megoldására nem nyújthat látványos eredményt, de a stratégia intézkedéseinek megfogalmazásakor tekintettel voltunk erre a problémára is (támogatjuk a kezdő vállalkozásokat, azokat is, akik helyi termékek előállításával kívánnak foglalkozni).

A HFS előkészítése során fontosnak tartottuk a térség turisztikai szervezeteinek bevonását, akik partnerek voltak a közös gondolkodásban, szívesen megosztották velünk tapasztalataikat és ismereteiket. Ennek köszönhetően a turisztikához kapcsolódó intézkedésünknel figyelembe vettük az általuk felsorakoztatott igényeket, előtérbe helyeztük a különböző attrakciók támogatását. (szolgáltatásfejlesztés, falusi vendégszta, stb.)

Szakértőként segítette munkánkat a következő szervezetek munkatársai:

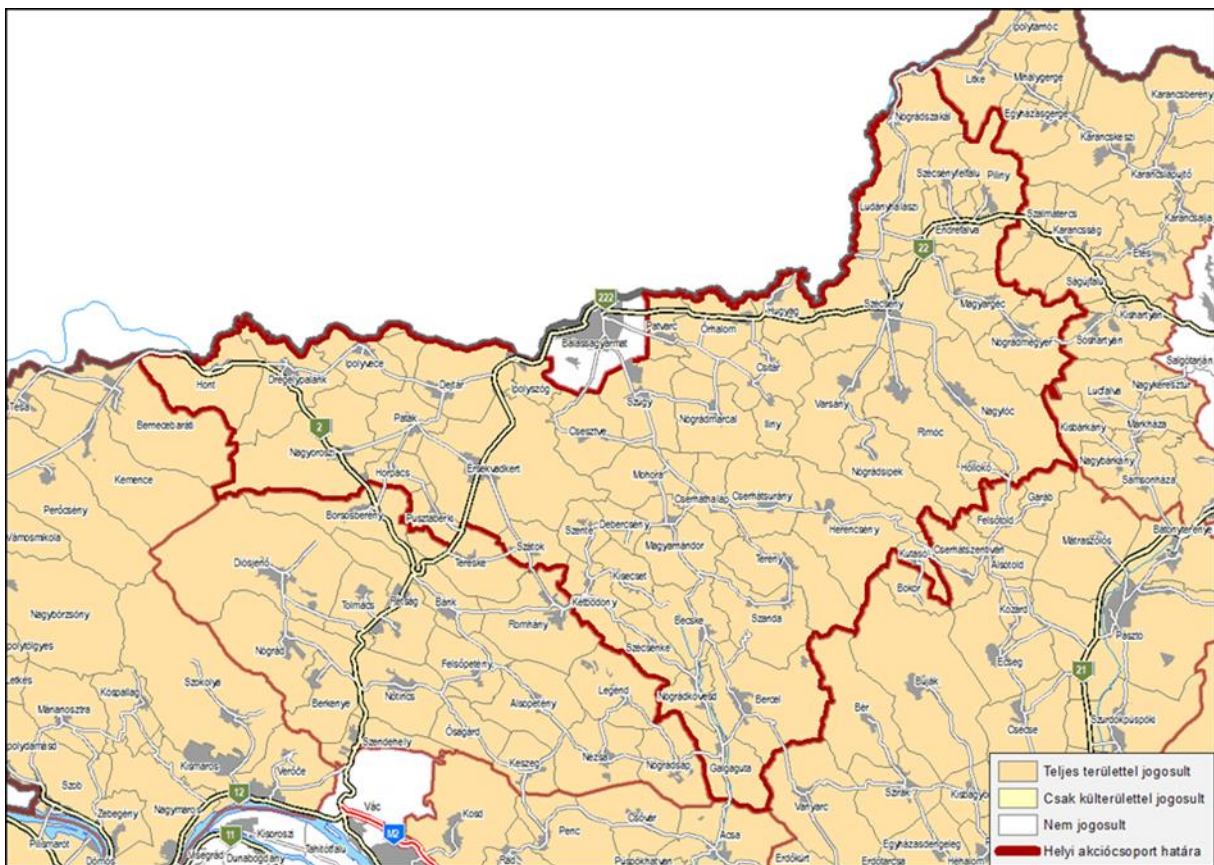
- Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat
- Nógrád Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosságszám).

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületéhez egy település kivételével a teljes szécsényi, a balassagyarmati és a rétsági járás hét, illetve a pásztoi járás egy települése tartozik, összesen negyvenkilenc település. (1. ábra)

1. ábra IPTE területi lehatárolása

Az IPTE területe megfelelő nagyságú és megfelelő lélekszámú, mely lehetőséget ad a helyi interakciókra és jól érvényesülhet a közös identitástudat. A közös gondolkodásra jó alapot adnak a palóc hagyományok és az azonos kulturális háttér. Földrajzilag a megye észak-nyugati részén helyezkedik el, északról az Ipoly folyó, dél-nyugati irányból a Börzsöny, dél-keleti irányból pedig a Cserhát hegységek határolják. A területünk összetartozását indokolja, hogy földrajzilag összefüggő egységet alkot, nincsenek elszigetelt településeink.

Településeink listája:

Becske, Bercel, Cserháthaláp, Cserhátsurány, Csesztve, Csitár, Debercsény, Dejtár, Drégelypalánk, Endrefalva, Érsekvadkert, Galgaguta, Herencsény, Hollókő, Hont, Horpács, Hugyag, Illy, Ipolyszög, Ipolyvece, Kétbodony, Kisecset, Kutasó,

Ludányhalászi, Magyargéc, Magyarnándor, Mohora, Nagylóc, Nagyoroszi, Nógrádkövesd, Nógrádmarcfal, Nógrádmegyer, Nógrádsipek, Nógrádszakál, Órhalom, Patak, Patvarc, Piliny, Pusztaberki, Rimóc, Szanda, Szátok, Sente, Szécsénke, Szécsény, Szécsényfelfalu, Szügy, Terény, Varsány

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
A LEADER térségek közötti együttműködés jogcímében megvalósult a Palóc Sajtút-állomás, mely a Maszlik-Tej Kft., a Kis-, Közép-, Agrárvállalkozók Sajtőkészítők Egyesülete (KKASE - Sajtőkészítők Egyesülete) és az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének közös projektje. Az együttműködés keretében a Maszlik Tej Kft. a szentei Sajtút-állomás megépítését, a Sajtőkészítők Egyesülete a Palóc Sajtút-állomás megtervezését, arculatának kidolgozását, az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete pedig a megnyitó rendezvény megszervezése mellett 2014 májusában sikeresen lebonyolított egy helyi termék vásárt, gyereknapot egybekötve, valamint a projekt koordinálási feladatokat is ellátta egyben.	Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete Maszlik-Tej Kft. Kis-, Közép-, Agrárvállalkozók Sajtőkészítők Egyesülete	10 776 850 Ft 22 594 351 Ft 11 588 750 Ft	Megvalósult, Kifizetés lezárult
Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete a LEADER Nemzetközi együttműködés jogcím keretén belül elnyert pályázat első, bemutatkozó állomását 2014. május 30-31-én tartotta, Szécsényben, melyen bemutatkozott a Csík Leader Egyesület, a GAL Valea Muntelui Leader HACS, a MAS Partnerstvo Krtíškeho Poiplia és végül Egyesületünk egy konferencia keretében ahol lehetőség volt a helyi termékeket megkóstolni és megvásárolni is. A rendezvényen több mint 30 helyi termelő vett részt összesen a négy LEADER HACS területéről. A második állomás a kétbodonyi szilvaszombat elnevezésű rendezvény volt, ahol szintén a helyi termékek népszerűsítése volt a cél. A rendezvények jó alkalmat adtak arra, hogy a helyi termelők jobban	Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete Csík LEADER Egyesület GAL Valea Muntelui MAS Partnerstvo Krtíškeho Poiplia	44 800 008 Ft	Megvalósult, Kifizetés lezárult

megismerkedjenek egymással és az egyesületekkel.			
A Jászsági Hagyományőrző Egyesület, a Mohorai Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület és az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete közös szervezésében valósultak meg kulturális hagyományőrző napok Mohorán, Szécsényben és Jászboldogházán. A program alkalmával lehetőséget biztosítottunk a két térségben található több hagyományőrző csoportnak, hogy a fiatalabb generációnak átadja több évtizedes tudását. Továbbá a helyi hagyományok hosszútávú fenntartása érdekében különféle népviseleti ruhák kerültek beszerzésre a pályázat keretén belül.	Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete Jászsági Hagyományőrző Egyesület Mohorai Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület	19 700 967 Ft	Megvalósult, Kifizetés lezárult
A Szécsényi Népművészeti Egyesület, Tari-Pócs Mónika és az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete közös szervezésében valósultak meg kulturális hagyományőrző napok Mohorán, Szécsényben és Jászapátin. Az előző programhoz hasonlóan itt is nagy szerepet kapott a hagyományőrzés.	Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete Szécsényi Népművészeti Egyesület Tari-Pócs Mónika	17 334 249 Ft	Megvalósult, Kifizetés lezárult
Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete, Sente Község Önkormányzata, Szendehely község Önkormányzata és Romhány Község Önkormányzata közös program keretében több helyszínen és időpontban népszerűsítették a helyi termékeket, különféle marketing anyagok kerültek beszerzésre, valamint az iskolás gyerekek számára is több napos termékismertető program kerül megszervezésre.	Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete Sente Község Önkormányzata Szendehely Község Önkormányzata Romhány Község Önkormányzata	17 453 091 Ft	Megvalósult, Kifizetés lezárult

A LEADER nemzetközi együttműködés pályázat keretében megvalósult egy nagyszabású helyi termék népszerűsítésére irányuló rendezvény Hollókőn, ahol a magyar helyi termelők mellett a partner Csík LEADER Egyesületének területéről is érkeztek termelők. A projekt részét képezte a jó gyakorlatokat bemutató szakmai tanulmányút is.	Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete Csík LEADER Egyesület	11 604 891 Ft	Megvalósult, Kifizetés lezárult
A LEADER nemzetközi együttműködés pályázat keretében megvalósult egy nagyszabású helyi termék népszerűsítésére irányuló rendezvény Hollókőn, ahol a magyar helyi termelők mellett a partner GAL Serre Calabresi LEADER HACS-nak területéről is érkeztek termelők. A projekt részét képezte a jó gyakorlatokat bemutató szakmai tanulmányút is.	Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete GAL Serre Calabresi	13 414 292 Ft	Megvalósult, Kifizetés lezárult

A LEADER térségek közötti együttműködés jogcímében megvalósult a Palóc Sajtút-állomás, mely a Maszlik-Tej Kft., a Kis-, Közép-, Agrárvállalkozók Sajtőkészítők Egyesülete (KKASE - Sajtőkészítők Egyesülete) és az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének közös projektje. Az együttműködés keretében a Maszlik Tej Kft. a szentei Sajtút-állomás megépítését, a Sajtőkészítők Egyesülete a Palóc Sajtút-állomás megtervezését, arculatának kidolgozását, az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete pedig a megnyitó rendezvény megszervezése mellett 2014 májusában sikeresen lebonyolított egy helyi termék vásárt, gyereknapot egybekötve, valamint a projekt koordinálási feladatokat is ellátta egyben.

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete a LEADER Nemzetközi együttműködés jogcím keretén belül elnyert pályázat első, bemutatkozó állomását 2014. május 30-31-én tartotta, Szécsényben, melyen bemutatkozott a Csík Leader Egyesület, a GAL Valea Muntelui Leader HACS, a MAS Partnerstvo Krtišskeho Poiplia és végül Egyesületünk egy konferencia keretében ahol lehetőség volt a helyi termékeket megkóstolni és megvásárolni is. A rendezvényen több mint 30 helyi termelő vett részt összesen a négy LEADER HACS területéről. A második állomás a kétdobonyi szilvaszombat elnevezésű rendezvény volt, ahol szintén a helyi termékek népszerűsítése volt a cél. A rendezvények jó alkalmat adtak arra, hogy a helyi termelők jobban megismerkedjenek egymással és az egyesületekkel.

A 2014-2020-as programozási időszakban az együttműködés terén több sikeres projektet is megvalósított az Egyesület.

A Jászsági Hagyományőrző Egyesület, a Mohorai Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület és az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete közös szervezésében valósultak meg kulturális hagyományőrző napok Mohorán, Szécsényben és Jászboldogházán. A program alkalmával lehetőséget biztosítottunk a két térségben található több hagyományőrző csoportnak, hogy a fiatalabb generációnak átadja több évtizedes tudását. Továbbá a helyi hagyományok hosszútávú fenntartása érdekében különféle népviseleti ruhák kerültek beszerzésre a pályázat keretén belül.

A Szécsényi Népművészeti Egyesület, Tari-Pócs Mónika és az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete közös szervezésében valósultak meg kulturális hagyományőrző napok Mohorán, Szécsényben és Jászapátin. Az előző programhoz hasonlóan itt is nagy szerepet kapott a hagyományőrzés.

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete, Sente Község Önkormányzata, Szendehely község Önkormányzata és Romhány Község Önkormányzata közös program keretében több helyszínen és időpontban népszerűsítették a helyi termékeket, különféle marketing anyagok kerültek beszerzésre, valamint az iskolás gyerekek számára is több napos termékismertető program kerül megszervezésre.

A LEADER nemzetközi együttműködéses pályázat keretében Hollókőn 2 db helyi termék nemzetközi népszerűsítésére irányuló rendezvény került lebonyolításra, amelyen együttműködő partnereink az erdélyi Csík LEADER Egyesület és az olasz GAL Serre Calabresi LEADER csoport is részt vettek. Továbbá az olasz GAL Serre Calabresi illetékességi területére is ellátogatott az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének néhány tagja, ahol megosztottuk egymással a jó gyakorlatokat.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

2017. április 1-től 3 főállású munkatárssal működik az Egyesület. 1 fő munkaszervezet-vezető, 2 fő vidékfejlesztési menedzser, akik mindannyian rendelkeznek felsőfokú végzettséggel. A könyvelési feladatokat megbízási szerződés keretében látják el.

Minden kollégának biztosított egy-egy asztali számítógép internettel, egy-egy mobiltelefon, fekete-fehér és színes nyomtatási lehetőség. Telefonos elérhetőség (mobil és vezetékes) biztosított az iroda nyitvatartási időszakában: hétfőn, kedden és csütörtökön 8:00-16:00-ig, illetve szerdán 8:00-18:00-ig, pénteken 8:00-14:00-ig.

A kötelező arculati elemek az Egyesület irodájában és a honlapján (www.palocok.com) is megtalálhatóak. Az IPTE rendszeresen aktualizált honlappal rendelkezik, melyen megjelentetjük a beküldött beszámolókat, a fórumokra, elnökségi ülésekre szóló meghívókat, tájékoztatásokat a megjelenő pályázati lehetőségekről, az egyes rendezvények szakmai összefoglalóit.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékosokkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A térségi szempontok alapján az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete tervezési területén a balassagyarmati és a rétsági járás kedvezményezett, a pásztori járás fejlesztendő a szécsényi járás pedig komplex programmal fejlesztendő.

A térségi szempont alapján a balassagyarmati járásban 6 település (Csitár, Csesztve, Debercsény, Hugyag, Iliny, Mohora), a rétsági járásban egy település (Szátok) társadalmi-gazdasági szempontból kedvezményezettnek és jelentős

munkanélküliséggel sújtottnak minősül, ezért a kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendeletben meghatározott fejlesztendő járással azonos bánásmódban részesül.

A Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása és megvalósítása során kiemelt cél az esélyegyenlőség megteremtése.

A HFS tervezésének fázisában az esélyegyenlőség, illetve a teljes nyilvánosság biztosítása érdekében több kommunikációs (internetes felület, hirdetés, elektronikus levél, projekt adatlap gyűjtés, fórum) eszközt is alkalmaztunk a stratégia népszerűsítéséhez, a stratégia megalkotásába történő bevonás céljából. A tervezés folyamatában külön figyelmet érdemeltek a fokozottan hátrányos helyzetben lévő társadalmi szereplők megszólítása (szociális területen leszakadt csoportok, megváltozott munkaképességűek, mozgássérültek, romák stb.), véleményeik beépítése a stratégiába, ezen társadalmi rétegek esélyegyenlőségének megteremtése érdekében.

A hátrányos helyzetű csoportok számára a legnagyobb probléma az alacsony végzettség, az ebből adódó munkanélküliség és a fokozódó szociális leszakadás.

Az esélyegyenlőség alapja a diszkriminációmentesség, azaz meghatározott tulajdonság miatt senkit nem érhet hátrány. Ezen felül, elő kell segíteni, hogy javuljon az esélyegyenlőtlenséggel küzdő célcsoportba tartozók lehetősége a munkavállalásra és a normál életre.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Segít elérni azt a célunkat, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, karrierre, minőségi szolgáltatásokra, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, hogy milyen a származása vagy az anyagi helyzete. A diszkrimináció tilalma önmagában nem oldja meg a problémákat, azaz nem szünteti meg a létező egyenlőtlenségeket.

Cél kell, hogy legyen:

- Családbarát munkahelyi körülmények megteremtése, erősítése, a munkarend hozzáigazítása a családi szükségletekhez, illetve a munka és a magánélet közötti egyensúly erősítésére.
- Olyan intézkedések támogatása a munkáltatóknál, amelyek erősítik a nemek közötti egyenlőséget.
- Az akadálymentes környezet hasznélvezői a mozgássérültek, a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a betegek és az idős emberek. Ide tartozik az épületek akadálymentesítése, akadálymentes közlekedés megteremtése, a fogyatékkal élők számára infokommunikációs hozzáférés biztosítása (pl. vakbarát számítógépes eszközök, könnyen érthető kommunikáció, jeltolmács stb.).

A foglalkoztatás bővítése, a munkaerő-kínálat növelése, valamint a kereslet és kínálat összhangját biztosító foglalkoztatási környezet kialakítása. Az akadálymentes fizikai és kommunikációs környezet kialakításának szükségessége, illetve cél a távmunka és egyéb alternatív munkavégzési lehetőségek biztosítása.

A roma alkalmazottak számának növelése, az egyenlő munkáért egyenlő bért elv megvalósítása, továbbképzések biztosítása, szegregáció felszámolása.

A hátrányos helyzetű munkavállalónak és munkaerőpiaci elhelyezkedésüknek az elősegítése (Pl.: pályakezdő fiatalok, vagy 50 évnél idősebbek alkalmazása; középfokú végzettséggel nem rendelkezők alkalmazása; tartós munkanélküliek munkába állítása; gyermekvállalás után a munkaerőpiacra való visszatérés segítése megőrzése, képzések biztosítása,).

A stratégia a felsorolt problémákat elsősorban vállalkozásfejlesztéssel tudja enyhíteni. Helyi szinten a probléma csupán enyhíthető, megoldása országos szintű kérdés. A kedvezményezett által megvalósított fejlesztések nyomán követése indokolt, a Helyi Fejlesztési Stratégia fő céljainak elérését biztosító monitoring működtetése fontos visszacsatolás a munkaszervezet munkáját illetően. Ezek alapján elmondható, hogy a Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárul a térséget érintő problémák enyhítéséhez, lehetőséget teremt a vállalkozások fejlesztése és képzések biztosítása révén a munkanélküliek munkához jutásához, így a szegénység csökkentéséhez. Esélyt teremt a fokozottan hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásához a munka világába történő visszavezetéshez.

A Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtása érdekében az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete a döntéshozó testületének tagja egy fő 40 évnél fiatalabb nő.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A fenntartható fejlődés célja, hogy a gazdasági fejlesztések oly módon valósuljanak meg, hogy azok biztosítsák a környezeti értékek maximális védelmét, természeti erőforrások megőrzését és figyelembe vegyék a társadalom érdekeit. A fenntartható fejlődésnek ezért három, egyenrangú pillére a gazdaság, társadalom és a környezet harmonikus fejlesztése.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése során célunk, hogy a térségben a természeti értékekre épülő turisztikai fejlesztéseket biztosítsunk a környezetben fellelhető természetes folyamatok felborítása nélkül, a fenntartható fejlődés biztosításával. Fontos, hogy növeljük a megújuló energiaforrások (nap-, szél-, víz-, geotermikus energia, biomassza) alkalmazását. Ennek megfelelően a stratégia megvalósítása során előnyt élveznek a megújuló energiaforrást alkalmazó fejlesztések.

Kiemelt figyelmet kívánunk fordítani a vidéki élet sokszínűségének megőrzésére és fejlesztésére, a táji értékek fennmaradására, a tájkép és a biológiai sokféleség megőrzésére. Ösztönözni szeretnénk a környezettudatos magatartás megerősítését célzó fejlesztéseket, népszerűsítő rendezvényeket, a gazdag és változatos biodiverzitás fenntartását. Támogatni akarjuk az egészség- és környezettudatos magatartás elterjesztését, a természeti értékek széles körben való megismertetéséhez kapcsolódó rendezvények, tájékoztatások, oktatások, programok, ismeretterjesztő előadások megtartását. Különös figyelmet fordítunk a szennyezés megelőzésére és minimalizálására, a hulladék koncentrációjának visszaszorítására, újrahasznosítását célul kitűző fejlesztési elképzelések támogatására. Támogatni kívánjuk a szelektív hulladékgyűjtés terjesztésére és a lakosság szemléletmód váltására irányuló programok megvalósítását.

A fejlesztések megvalósításának nyomon követése fontos feladat a környezeti fenntarthatóságot biztosító célok megvalósulásának ellenőrzésében.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének illetékességi területéhez a 2014-2020-as programozási időszak Helyi Fejlesztési Stratégiája szerint 49 település tartozott. A HFS elkészítésének első lépése a térség legfontosabb szükségleteinek feltérképezése, felmérése volt. A fejlesztés beazonosításához nemcsak a helyzetfeltárás és a SWOT elemzés eredményeiből, hanem a térségi fórumokon, tájékoztatókon elhangzott információkból, személyes megbeszéléseken felmerült fejlesztési elképzelésekből és a beérkezett projektelképzelésekből is körvonalazódtak a főbb beavatkozási irányvonalak. A legfontosabb szükségletek a problémák elemzése során bontakoztak ki. Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének területén gondot jelentett a munkanélküliség, a lakosság számának csökkenése, az elöregedő társadalom, valamint a hátrányos helyzetű csoportok beintegrálása a társadalomba. A helyi mikrovállalkozások tőkehiánnyal küzdenek, melyek megerősítése kiemelkedően fontos szempont volt a stratégia megfogalmazásánál.

A Helyi Fejlesztési Stratégia célrendszere ennek megfelelően került kialakításra a következők szerint:

- Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi vállalkozások fejlesztése	VP6-19.2.1.-47-1-17	27	14	145 635 322 Ft	160 198 854 Ft
Településszintű térfigyelő rendszer kiépítése	VP6-19.2.1.-47-4-17	25	19	40 000 000 Ft	43 333 107 Ft

Hátrányos helyzetű csoportok ismeretének bővítése	VP6-19.2.1.-47-6-17	4	3	4 087 963 Ft	4 496 760 Ft
Helyi és térségi rendezvények támogatása	VP6-19.2.1.-47-9-22	30	28	60 000 000 Ft	65 966 963 Ft

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACCS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése	VP6-19.2.1.-47-3-17	20	11	99 774 822 Ft	109 752 304 Ft
Településképmegőrzése	VP6-19.2.1.-47-5-17	32	22	118 591 855 Ft	127 241 145 Ft
Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékre épülő rendezvények támogatása	VP6-19.2.1.-47-7-17	40	27	24 975 399 Ft	27 472 938 Ft
Mikrovállalkozások fejlesztése	VP6-19.2.1.-47-8-21	30	19	337 064 868 Ft	295 338 632 Ft

- Eredménytelen intézkedések: HACCS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi-, kézműves termékek előállításának, feldolgozásának és piacra jutásának támogatása	VP6-19.2.1.-47-2-17	2	2	7 506 123 Ft	8 256 735 Ft

Felhívások leírása

Helyi vállalkozások fejlesztése

Az infrastrukturális fejlesztéseken és eszközbeszerzéseken túl a megújuló energiák alkalmazása volt a cél, mely hozzájárult a helyi vállalkozások hosszútávú fejlődéséhez, versenyképességük növeléséhez, munkahelymegtartáshoz, új munkahelyek létrejöttéhez.

Helyi-, kézműves termékek előállításának, feldolgozásának és piacra jutásának támogatása

A helyi termékek fenntartható módon történő előállításának fejlesztését, a belső piac megteremtését, a belső erőforrások optimális kihasználását tűztük ki célul.

Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése

A térség turizmusának ösztönzése érdekében a már meglévő szálláshelyek és a helyi értékek figyelembevétele, illetve megőrzése mellett turisztikai szolgáltatásbővítésre volt szükség (például agroturisztika és gasztroturisztika).

Település szintű térfigyelő rendszer kiépítése

A térségben található helyi értékek megőrzésének és a bűnözés visszaszorításának érdekében szükséges volt a település szintű térfigyelő rendszer kiépítése, illetve a meglévő fejlesztésére.

Településkép megőrzése

A vidéki térségek településképet meghatározó közösségi, szabadterei terek, kegyeleti parkok, kerékpáros pihenőpontok, sportolást biztosító helyek létrehozása és fejlesztése vált szükségessé. Mindezek hatására létrejöttek a településképet szépítő, az ott élők komfortérzetét javító beruházások, melyek növelték a helyi identitástudatot, a turisztikai vonzerőt.

Hátrányos helyzetű csoportok ismereteinek bővítése

A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rend. szerint kedvezményezett járásokkal és/vagy a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rend. szerint kedvezményezett településekkel az állandó népességük legalább 15%-ában érintett Helyi Akciócsoport vagyunk, mely területen a fokozottan veszélyeztetett, hátrányos helyzetű csoportok kiemelt támogatása prioritást élvezett. A cél megvalósítása hozzájárult az esélyegyenlőség megteremtéséhez, illetve az elvándorlás mértékének csökkentéséhez is.

Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása

Olyan programok kidolgozása és megvalósítása volt a cél, amelyek az óvodától a felnőtté válásig segítették a fiatalokat a helyi értékek megismerésében, saját településük, térségük megszerettetésében, környezetük megóvásában, jövőjük és boldogulásuk helyi megvalósításában.

Mikrovállalkozások fejlesztése

Az intézkedés segítségével a mikrovállalkozások bővíthették szolgáltatásaikat, fejleszthették tevékenységeiket, olyan innovatív technológiákat vezethettek be, ami a piacképesség javítása mellett nagyban hozzájárult munkahelymegtartáshoz, munkahelyteremtéshez is.

Helyi és térségi rendezvények támogatása

A térség ereje a közösségben rejlik, így a közösségépítés nagy fontossággal bír térségünkben. A közösségépítés legeredményesebb eszköze a közös események, rendezvények. A felhívás célja volt olyan programok kidolgozása és megvalósítása, amelyek az óvodától a felnőtté válásig segítették a fiatalokat a helyi értékek megismerésében, saját településük, térségük megszerettetésében, környezetük megóvásában, jövőjük és boldogulásuk helyi megvalósításában.

Az intézkedésekkel elért eredmények értékelése

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületénél mindegyik intézkedésre, pályázati felhívásra benyújtott és megvalósított projekt hozzájárult a térség fejlődéséhez, természeti értékek megismeréséhez, a kultúra és hagyomány ápolásához, ezáltal a 2014-2020-as programozási időszak Helyi Fejlesztési Stratégiája pozitív eredménnyel zárult.

A vállalkozások támogatásával elősegítettük hosszútávú fejlődésüket, megerősítettük piaci pozíciójukat és az új munkahelyek létrehozásával, ha minimálisan is, de hozzájárultunk a térség munkanélküliségének csökkenéséhez. A VP6-19.2.1.-47-8-21 kódszámú Mikrovállalkozások fejlesztése című felhívás keretében közel 20 új munkahely jött létre a térségben, mely az

eredetileg vállalt új munkahelyek létrehozásának közel a duplája. A megvalósult fejlesztések hozzájárultak a HFS-ben megfogalmazott cél eléréséhez, de az egész térségre gyakorolt hatás csekély mértékű volt.

A Helyi Fejlesztési Stratégiában kiemelten fontosnak tartottuk a turisztikai attrakciók számának növelését, hogy ezáltal a térségben növekedjen az eltöltött vendégéjszakák száma. A VP6-19.2.1.-47-3-17 kódszámú Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése című felhívásban megvalósított beruházások révén 16 db új turisztikai szolgáltatás jött létre a működési területünkön, mely részben hozzájárult a stratégiában megfogalmazott cél eléréséhez.

A közbiztonság javítása érdekében megfogalmazott VP6-19.2.1.-47-4-17 kódszámú Település szintű térfigyelő rendszer kiépítése című intézkedés volt az egyik legeredményesebb a stratégiában. Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének illetékességi területéhez tartozó 49 település közül 19 településen valósult meg a helyi értékek megóvása és a bűncselekmények visszaszorítása érdekében térfigyelő rendszer kiépítése.

A 2014-2020-as programozási időszakban az önkormányzatoktól érkezett a legtöbb projekt ötlet, javaslat, mely eredményeként került megfogalmazásra VP6-19.2.1.-47-5-17 kódszámú Településkép megőrzése elnevezésű intézkedés, ahol lehetőséget biztosítottunk kis volumenű településkép megőrzésére irányuló beruházások megvalósításra. Az intézkedés eredményesnek mondható, mert a fejlesztések által – mint például játszóterek, közösségi terek felújítása, fejlesztése – a települések élhetőbbek, vonzóbbak a helyi lakosok számára, ezáltal az elvándorláshoz és népesség fogyás megállításához is minimálisan hozzájárult.

A hagyomány és kultúra ápolása érdekében 2 intézkedés is megfogalmazódott a HFS-ben. Mindkét esetben cél volt olyan programok kidolgozása és megvalósítása, amelyek az óvodától a felnőtté válásig segíti a fiatalokat a helyi értékek megismerésében, saját településük, térségük megszerettetésében, környezetük megóvásában, jövőjük és boldogulásuk helyi megvalósításában.

Az Egyesület a 2014-2020-as HFS-ben célul tűzte ki, hogy segíti a helyi termékek előállítását és piacra jutását, melyre nem volt nagy érdeklődés.

A „Hátrányos helyzetű csoportok ismeretének bővítése” elnevezésű intézkedés keretében több képzés is megvalósult, melyen 120 fő vett részt, de ez a felhívás pozitív eredménye nem volt hatással a HFS-ben megfogalmazott célra, ezért a későbbiekben képzésre irányuló intézkedést nem tervezünk.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinten rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és

projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalusi stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

A Nógrád Vármegyei Integrált Területi Program keretében a Szlovák-Magyar közlekedéshálózat, a városközpontok fejlesztése, a zöld és kék beruházások elősegítésének támogatása, valamint a vállalkozások fejlesztése kap kiemelkedően fontos szerepet.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

Térszerkezeti adottságok: A térség identitását erősíti az azonos gazdasági háttér és az egyforma természeti adottságok. Az elmúlt hét évnyi munkánk eredményeként elmondhatjuk, hogy a térség szereplőinek tudatába előtérbe kerültek a helyi termelők és az általuk készített minőségi termékek. Ennek hatására célul tűztük ki, hogy a jövőben is nagy hangsúlyt fektetünk hagyományaink ápolására, a helyi termelők lehetőségeinek szélesítésére és a fiatalok tudatában a „palóc gondolkodás” elmélyítésére.

A térség szereplőinek közös problémája a nem megfelelő ütemű iparosodás, melyből következik, hogy a termelés nem versenyképes a magyarországi viszonyokat tekintve. Az átlagbérek a magyarországi keresetekhez képest igen alacsonyak, melyből következik, hogy az életszínvonal javításához egyéb kiegészítő tevékenységet kell végezniük az itt élőknek, melyre jó lehetőséget kínál a mezőgazdaság. Célunk, hogy az elkövetkező időszakban segítsük a minél modernebb és hatékonyabb termelést.

A környezet adottságok: Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének a működési területe igen diverz, sokszínű, mozaikos képet mutat tájszerkezeti és strukturális szempontból is. A lefedett térség rendkívül gazdag természeti és épített értékekben, valamint a néphagyományokban. Ez adja a térség lehetőségeit és nehézségeit is egyben. Lehetőség egyrészt, mert az ipar távolmaradása, a nagy forgalmú autópályák hiánya, az országban is ritkaságnak számító természet közeli tájak megőrzéséhez járult hozzá, amelyek között néhány a ritka természeti értékek között is szerepel. Területi kiterjedéséből fakadóan pedig több, Európában és a világon is unikális értéket jelentő helyszín közelében található, kapcsolódási pontokat is teremtve ezek között. A természeti értékek között példaként a Cserhát és a Börzsöny hegységek, valamint az Ipoly folyó említhető. Az épített értékek közül kiemelhető Hollókő és a drégelyi vár, a szécsényi történelmi városrész, kastélyok, kúriák. A palóc hagyományok erősen áthatják a térséget.

A táj jellegzetességét a Cserhát vidéke adja vulkanikus eredetű, szétszórt hegycsoportjaival, erdőfoltjaival és a völgyekben megbúvó falvakkal. A Cserhát hegység és Ipoly folyó peremterületei állat-, és növényfajokban gazdagok. A közösség területét érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a Bükk Nemzeti Park, a Nógrád Geopark, a Cserhát Natúrpark, a Natura 2000 területek. Több településhez tartoznak táj- és természetvédelmi területek, jelzett túraútvonalak, turistautak, gyalogos tanösvények, ösvények. Rendelkeznek jól kialakított és áttekinthető honlappal, mely nagy segítséget nyújt a már meglévő turisztikai attrakciók megismertetésében. (www.nogradgeopark.eu, www.dinpi.hu, www.cserhatnaturpark.hu) A térség legnagyobb vízfolyása a Magyarországot és Szlovákiát elválasztó északi határfolyó, az Ipoly. A vízmennyiségére jellemzőek a kisebb források, patakok, mesterséges vízterületek, víztározók.

Az intenzív talajszennyezés nem jellemző. Veszélyt jelent viszont az állattartó telepek trágyakezelése, illetve a növénytermesztésben a kemikáliák használata. Több településen üzemel valamilyen állattartó telep, bár ezek száma az utóbbi években jelentősen csökkent. A legelterjedtebb haszonállat a szarvasmarha és a juh, amelyeket főként extenzív keretek között tartanak.

A térségben a hulladék kezelése többségében szervezett, az összegyűjtött hulladékot legális hulladéklerakóba szállítják. A szelektív hulladékgyűjtés bevezetése folyamatos. A komoly problémát jelentő illegális hulladéklerakók felszámolása véglegesen még nem megoldott. A térség levegőminősége jó.

A vetésszerkezeten belül meghatározó a búza és a kukorica, jelentős a napraforgó aránya. A térség talaj és domborzati viszonyai miatt, a korábban nagy hagyományokkal bíró bogyógyümölcsök mellett előtérbe kerülhet a gyógynövények termesztése, az őshonos, tájfajtás gyümölcsösök telepítése, a biogazdálkodás. Jó lehetőség kínálkozik az erdei termék, erdei melléktermék-, gyümölcs feldolgozás terén is. Az érintett területek erdőszültsége az országos átlaghoz képest magas. A fő fafajok az akác és a tölgy. Ugyanakkor az alacsony termőképességű mezőgazdasági területek erdőszítéssel történő hasznosítása kívánatos.

Összességében elmondható, hogy a HACS által lefedett terület jó természeti adottságokkal, és számos kulturális értékkel rendelkezik. A hagyományos gazdálkodás alapfeltételei rendelkezésre állnak.

Demográfiai helyzet:

Az Akciócsoport területe: 881.99 km²

Teljes területtel jogosult települések száma: 49 db

Külterülettel jogosult települések száma: 0 db

A támogatásra jogosult lakónépesség: 44 046 fő

Az Ipoly-menti Palócok helyi közössége által érintett terület lakosságának demográfiai helyzetére a folyamatos népességfogyás és az elöregedés jellemző. (Öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 65-x éves) 2. melléklet)

A térség lakónépessége 2016. január 1-én 45 397 fő, mely 2019-re 44 413 fő, 2021-ra 44 036 fő, majd 2022-re 43 246 főre csökkent. A helyi közösséget alkotó 49 településnek több mint a 35 %-a 500 fő alatti, közel 43 %-a pedig 2000 fő alatti lakossal rendelkezik. A 2000 főt meghaladó települések száma 4, melyből a legnagyobb az egyetlen város, - 2016-ban 5855 fővel, 2019-

ben 5721 fővel, 2021-ben 5384 fővel bíró - Szécsény. A térség állandó népességének kor szerinti összetétele átlagában az alábbiak szerint alakult: 0-14 évesek: 15 %; 15-59 évesek: 66 %; 60 éven feletti lakosok: 19 %. (Állandó népességen belül 0-14 évesek aránya (%), Állandó népességen belül a 65-x évesek aránya (%) 2. melléklet)

A folyamat megállításához jelentős népesedés- és szociálpolitikai beavatkozásokra van szükség, ugyanakkor a probléma közép- és hosszú távon stratégiai kérdésként kezelendő. Ellenkező esetben a térség elnéptelenedési folyamata felgyorsul.

A közösség részét képező települések népességének alakulását vizsgálva megállapítható továbbá, hogy azok a települések, ahol nincs vagy nem számottevő a roma kisebbség ott folyamatos a létszámcsökkenés, ahol pedig nagyszámú a roma kisebbség ott a népesség stagnálása tapasztalható. A határ közelsége miatt a szlovák kisebbség jelenléte a jövőben a határ menti partnerségi kapcsolatok kialakításában, jelentős szerepet játszhat.

A társadalmi csoportok között megfigyelhető jelenségeket vizsgálva megállapítható, hogy a leghátrányosabb helyzetben a pályakezdő fiatalok, a munkaerőpiacról kiszoruló, szakképzetlen 50 év feletti korosztály és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők vannak.

Összességében elmondható, hogy a terület előregedő, csökkenő létszámú tendenciát mutat.

Kulturális erőforrások: Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének működési területéhez tartozó települések közül kulturális szempontból kiemelkedő Hollókő, mely Magyarország egyetlen olyan faluja, amely szerepel az UNESCO világörökség listáján, így világszerte ismert. Éves szinten több kulturális és tradicionális eseménynek ad helyet.

Társadalom állapota: A HACS által lefedett térség demográfiai helyzetére összességében a folyamatos lakónépesség fogyás, valamint az előregedés jellemző. A népesség fogyás oka a születések és a halálozások közötti különbség, valamint az, hogy a térségből - döntően megélhetési okokra visszavezethetően - többen költöznek el, mint ahányan beköltöznek. Az erre vonatkozó statisztikai adatokat a Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása című fejezet tartalmazza.

Külön kiemелendő a térség elmaradottabb falvaiban egzisztenciális és szociális helyzetüket tekintve kilátástalan körülmények között élő roma népesség nagy arányának kérdése. A többszörös hátrány felszámolásához komplex rehabilitációs programokra van szükség.

A lefedett térségről összességében elmondható, hogy magas a nehéz szociális helyzetű roma népesség aránya, amely alacsony iskolázottsággal párosul. A képzettség alacsony színvonalú és az elvándorlás magas számot mutat. A hagyományörzés még jelentősen fellelhető a térségben.

A nonprofit szervezetek számának meghatározása bizonytalan a nyilvántartási problémák miatt. Legjellemzőbb problémájuk, hogy nem rendelkeznek megfelelő alaptőkével, bevételeiket döntő többségben a tagok befizetései, az önkormányzati támogatások képezik, amelyek a legszükségesebb működési költségeket fedezik. Fejlesztésre, eszközbeszerzésre, szakmai programra alig nyílik lehetőségük. A szervezetek zöme nem rendelkezik főállású alkalmazottal, nincs szakmai kapacitása pályázati programok kidolgozására és megvalósítására. Még a magasabb költségvetéssel gazdálkodó szervezetek sem rendelkeznek olyan saját bevétellel, amely a működést és a munkatársak bérezését fedezné, a pályázatokhoz esetenként szükséges önrészt biztosítaná.

A civil szervezetek döntő többsége csak helyi szervező erőt képvisel, tevékenységük nem terjed ki működési területük kistérségi koordinációjára. A civil szervezetek hatékony munkájához kistérségi szintű, illetve térségeken átívelő komplex összefogására van szükség.

A nehézségek ellenére mégis egyre több civil szervezet működik és gazdag programokkal, széles rétegeket érintő tevékenységi körrel segíti a helyi társadalom építését, valamint egyre több feladatot lát el.

Gazdaság helyzete: A térség gazdaságának mozgásterét alapvetően meghatározza, hogy ásványi anyagokban szegény területen fekszik. Az élelmiszeripar számára ugyanakkor viszonylag jó mezőgazdasági környezet áll rendelkezésre.

A gazdasági átalakulás a rendszerváltást követően tartós kihatással bírt Nógrád megye, ill. a térségünk vállalkozási struktúrájára.

Az idegenforgalom – annak ellenére, hogy a megyében található a világörökség részeként kezelt Hollókő, és a nemzetközi hírű Ipolytarnóc – nem járul hozzá számottevően a vállalkozásaink fejlődéséhez. A turisták számára vonzóak ezek a települések, de maximum egy napot lehet tevékenyen eltölteni, ami nem indokolja, hogy szállást is igénybe vegyenek az idelátogatók. Mindezekből következik, hogy a turisztikai attrakciók számát szükséges növelni. Ezeket figyelembe véve alakítottuk ki a „Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése” című intézkedésünket.

A térségben elsősorban feldolgozóipari, valamint mezőgazdasági és szolgáltató kis- és középvállalkozások működnek. A vállalkozások mintegy egyötöde az ipari és építőipari ágazathoz tartozik.

A gazdaság és a munkaerőpiac élénkülésében (elsősorban Balassagyarmat, kiemelten Szügy, illetve Rétság város és vonzáskörzetében) a 2000. évben elindult egy kedvező folyamat a multinacionális cégek koncentráltan városkörnyékre településének eredményeként, ez a folyamat azonban 2005. évtől stagnál, és a munkanélküliek számának alakulása tekintetében visszafordult, majd 2013-tól ismét egy kedvezőbb folyamat indult.

A foglalkoztatottak jelentős hányada dolgozik a térségünkön kívül (Balassagyarmat, Rétság, Vác, Budapest és agglomerációja).

A statisztikai adatok alapján a kisebb települések dolgozóinak nagy része naponta utazik más, nagyobb településekre vagy városokba. A munkahelyek száma a falvakban igen alacsony, így az emberek rákényszerülnek az ingázásra. A térség elöregedőben lévő és többségében alulképzett lakosú települései nem vonzzák a vállalkozásokat. Nincsenek olyan tőkeerős mikro- és kisvállalkozások, amelyek működésük révén számottevően javíthatnának a jelenlegi helyzeten.

A falvak elnéptelenedésének megállításában jelentős szerepet kapnak a vállalkozások megtartását, fejlesztését elősegítő intézkedések. Ennek keretében szükséges továbbá a települések természeti és épített adottságaihoz igazodó, azt hasznosítani tudó mikrovállalkozások létrehozása, az őstermelők támogatása. A helyi közösség által lefedett települések foglalkoztatási helyzetét kedvező irányban befolyásolhatja a helyi termékek előállításának, feldolgozásának és értékesítésének lehető legteljesebb mértékben történő fejlesztése, párhuzamosan ezzel együtt a helyi identitástudat fejlesztése, erősítése, a környezettudatos nevelés elősegítése, fejlesztése, a fenntartható fejlődés alapjainak megteremtése egy komplex program keretében. A helyben megtermelt élelmiszerek iránti fokozott kereslet segítheti a családi gazdaságokat és a helyi vállalkozásokat. A speciális fogyasztói rés piacokon történő megjelenés növeli a termék hozzáadott értékét, a helyi termékek közvetlen értékesítése pedig a fenntartható mezőgazdasági termelést és a vidék lokális gazdaságának erősödését is elősegíti. A helyi termékek közvetlen értékesítése környezetvédelmi szempontból is előnyös, hiszen kevesebb csomagolóanyagot használunk, és a kisebb távolságra történő szállítás miatt alacsonyabb a szén-dioxid-kibocsátás is. Azáltal, hogy lerövidíti az élelmiszer útját a piac helyben maradását, a munka, és a megélhetés lehetőségét teremti meg.

A lefedett térségről összességében elmondható, hogy gazdasági potenciálja szerény, a településeken nincsenek olyan prosperáló mikro- és kisvállalkozások, amelyek működésük révén számottevően javíthatnák a térség gazdasági, ezen keresztül a foglalkoztatás helyzetét. Ennek megoldása a program egyik lényeges eleme kell, hogy legyen.

A helyi közösség legtöbb településére jellemző, hogy a legnagyobb foglalkoztatók a helyi önkormányzatok és intézményeik. Problémát jelent, hogy elenyésző a térségben a nagyobb – legalább 50 főnek munkahelyet biztosító - vállalkozások száma. A helyi vállalkozások jelentős része mikro- és kisvállalkozás, amelyek közül több csak 4-5 fő foglalkoztatását tudja biztosítani. (1-9 fős működő társas vállalkozások száma, 50-249 fős működő társas vállalkozások száma 2. melléklet)

Az álláskereső strukturális jellemzői évek óta kedvezőtlenül alakultak, a 2013-as évtől a gazdasági mutatók javultak és a munkanélküliek száma is jelentősen csökkent, de a magyarországi és a Nógrád-megyei vonatkozásban is a hozzánk tartozó településeken még mindig magas a munkanélküliség rátája. Sok esetben a több évi állásnélküliség társul a gazdasági, megélhetési nehézségekkel, ami jelentős szociális problémává változott, de ma már javuló tendenciát mutat. Erre a problémára megoldás lehet a befektetések ösztönzésére irányuló tevékenységek megújítása, a vállalkozási környezet és az innovációs feltételek javítása, továbbá a tudás alapú és szociális gazdaság nyújtotta lehetőségek kiaknázása, a civil társadalom erősítése. A meglévő üzemek jelentős része nem helyi tulajdonban van, és nem ad lehetőséget a bedolgozói kör kialakítására sem. Térségünkben alapvetően nemzetközi piacokra termelő üzemek találhatóak. A kis- és közép vállalkozások is ki vannak

szolgáltatva a nagyobb felvevő cégeknek. Kevés a helyi fizetőképes vásárlóerő, amely hosszú távú biztos megélhetést jelenthetne az itt élőknek, vállalkozóknak.

Tapasztalható, hogy már az idősebbek is leszokóban vannak a kiskertek megműveléséről, a fiatalok pedig - kevés kivételtől eltekintve - nem is gondolkodnak hosszú távon a helyben maradáson. Az elhagyott lakóházak, kertek egy részét főként budapestiek vásárolják meg hétvégi ház céljából, más részük pedig leromló, lepusztuló állapotban torzítja a faluképet. A 2007-2013-as időszak turisztikai pályázati lehetőségeinek köszönhetően számos falusi, ifjúsági és egyéb szálláshely épült és a 2014-2020-as időszakban tovább bővülő turisztikai attrakciók meghozták a turizmus fellendülését.

A TEIR adatai alapján a falusi szálláshelyek száma csökkent, míg a kereskedelmi szálláshelyek száma nőtt, ellenben a vendégéjszakák száma a falusi szálláshely iránt növekedett a kereskedelmi szálláshelyek iránt pedig csökkent az elmúlt időszakban. Ebből arra következtetünk, hogy a turisták érdeklődése a vidék felé orientálódik, köszönhetően a LEADER program keretében támogatott hagyományörzésnek. Reményeink szerint a következő években a turisztikai pályázati lehetőségek a fejlődést még magasabb szintre emelik.

Közlekedési infrastruktúránk állapota nagyban gátolja gazdaságunk fejlődését, rányomja bélyegét az itt élő emberek életminőségére, komfortérzetére. A fővárossal való összeköttetést az eléggé túlterhelt 22. sz. fő út, illetve a M2 gyorsforgalmi út biztosítja. Településeink többségére jellemző az emberek napi, heti ingázása lakóhelyeik, ill. budapesti munkahelyük, iskolájuk között. A térség alsórendű útvonalai elavultak, műszaki állapotuk - főleg kis teherbírásuk miatt - sok helyen felújításra szorulnak.

Az agrárinfrastruktúrát kiszolgáló utak karbantartásának hiánya több helyen okoz gondot. Minden településen van gázvezeték, vízhálózat, a csatorna-építés folyamatos, a települések 90 %-ánál kiépített. Internet-hozzáférésre van mód mindenütt, az elmúlt néhány évben történt fejlesztéseknek köszönhetően.

Összegzés

Az Akciócsoport illetékességi területe 49 településre terjed ki. A lefedett térségről összességében elmondható, hogy gazdasági potenciálja szerény, a településeken nincsenek olyan prosperáló mikro- és kisvállalkozások, amelyek működésük révén számottevően javíthatnák a térség gazdasági, ezen keresztül a foglalkoztatási helyzetét. Ennek megoldása a program egyik lényeges eleme kell, hogy legyen. Az alapinfrastruktúrák kiépítettsége megfelel az országos átlagnak, azonban a családok 5-8 százaléka a szociális helyzete miatt a telekhatáron belülre vagy a lakásba bevezetett gázszolgáltatást nem veszi igénybe.

A HACS által lefedett terület jó természeti adottságokkal, és számos kulturális értékkel rendelkezik. A hagyományos gazdálkodás alapfeltételei rendelkezésre állnak. A térség előregedő, csökkenő létszámú tendenciát mutat.

Megállapítható, hogy a HACS által lefedett térség foglalkoztatási helyzete az utóbbi években kedvezőtlenül alakult, a befektetési tevékenységek, a kis- és középvállalkozások támogatását célzó pályázati lehetőségek nem kompenzálták a foglalkoztatottak számának csökkenését. A térség töркеvönző képessége alacsony, a megye országos viszonylatban elmaradó infrastrukturális fejlettsége és rossz elérhetősége, ill. a munkaerő piac szerkezete miatt. Nincs hagyománya az együttműködésen alapuló fejlesztéseknek, és részben a tőkehiány miatt alacsony az innovációs képesség.

7.2 SWOT analízis

A térségben zajló folyamatokat, azok hatásait legegyszerűbben SWOT elemzés segítségével lehet szemléltetni. Az analízis során áttekinthetjük a térség gazdasági, társadalmi, természeti erősségeit, azok gyengeségeit, illetve a legfontosabb problémákat, azok megoldási és fejlesztési lehetőségeit.

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
- A térség természeti adottságai- Gazdag helyi hagyományok- A 2014-2020-as időszakban szerzett tapasztalat és hatékony forrásfelhasználás	- Vidéki turizmus, helyi turisztikai attrakciók- Helyi termék előállításának és piacra jutásának növelése

- Közbiztonság terén fokozódó önkéntesség - Magas számú kulturális látnivaló - Élénk közösségi élet - Jelentős az újraéledő palóc hagyománnyal rendelkező települések száma	- Helyi vállalkozások erősítése és munkalehetőségek bővítése - Európai fejlesztési források - Település szintű közbiztonság növelése - Kulturális, környezeti állapotok megőrzése és javítása - Életminőség és esélyegyenlőség javítása
GYENGESÉGEK - Falusi szálláshelyek alacsony szintű kihasználtsága attrakció hiánya a térségben - Mezőgazdasági termékek feldolgozásának hiánya - Alacsony foglalkoztatottság, országos átlag fölötti munkanélküliségi ráta, munkanélküliek nagyobb hányada szakképesítéssel nem rendelkezik - Innováció alacsony szintje - Alternatív energiaforrások csekély alkalmazása; környezettudatos életmódra nevelés hiánya - Közösségi terek állapota leromlott - Fiatalok identitástudatának hiánya	VESZÉLYEK - A kedvezőtlen gazdasági folyamatok - Pályázati források elmaradása - Társadalmi bizonytalanságok, tervezhetőség és a fenntarthatósági tényezők labilitása - Innovációs lemaradás nő régión belül - Alternatív energiaforrások használatának kiforratlansága - Hagyományok és helyi ismeretek eltűnése - Vidéki kulturális örökségek romlása

A SWOT elemzés alapján látható, hogy a térségben rejlő fejlesztési potenciál magas. Nagy hangsúlyt kell fektetni a vállalkozások megerősítésére, ezáltal elősegítve a munkahelyteremtést. Fontos a térség természeti és kulturális értékeinek kihasználása a közbiztonság növelése, valamint a megújuló energiaforrások alkalmazása.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárul a térségi tőkehiányos vállalkozások megerősítéséhez, ezáltal a foglalkoztatottság növeléséhez, illetve a helyi adottságokra épülő turisztikai és egyéb infrastrukturális fejlesztésekkel a helyi életminőség javulásához.

8.2 A stratégia célhierarchiája

	Célok
1.	A vidéki térségekben a mikro- kisvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése
2.	Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése
3.	Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten
4.	Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése

Az célok rövid indoklása:

A vidéki térségekben a mikro- kisvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése: A Helyi gazdaság erősítése az egyik legfontosabb cél jelen stratégiában, ahol a vállalkozások versenyképességeinek növelése mellett munkahely teremtő és megtartó hatása is van a térségre. A SWOT elemzés alapján szükséges a helyi vállalkozókat erősíteni, fejleszteni, hogy a térségben gazdasági növekedés valósuljon meg és új munkahelyek jöjjenek létre.

Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése: A térségben sokan foglalkoznak gyümölcs és zöldségtermesztéssel, valamint hagyományos állattartással, mely biztosítja a kiváló helyi alapanyagok előállítását. A térségben sok vállalkozás és sok család foglalkozik helyi termék előállítással és többségüknek ez jelenti a megélhetését. A helyi termelők támogatása további lehetőségeket biztosít, hogy turisztikai szempontból a HACS működési területe minél jobban megismerhető és megszerethető legyen.

Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten: A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése érdekében fontos, hogy valamennyi beruházás részét képezze megújuló energia. A természeti erőforrások hatékonyabb kihasználása, a környezettudatosság erősítése és épületüzemeltetés szempontjából felmerülő rezi költségek csökkentése.

Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése: Indokolt a térség helyi identitásának erősítése, a fiatalok elvándorlásának megakadályozása, mely hozzájárul és elősegíti a közösségi élet fellendítését a településeken. A kulturális örökség megőrzése és bemutatása, valamint az identitástudat erősítésével a helyi tradíciók hosszútávú megszerettetése, a HACS működési területének vonzóbbá tételéhez, a térségbe látogató turisták számának növelése.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

Intézkedés sorszáma	1.
1) Intézkedés megnevezése:	Mikrovállalkozások fejlesztése
2) Specifikus cél:	A vidéki térségekben a mikro- kisvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése; Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése; Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten;
3) Indoklás, alátámasztás:	A SWOT elemzés alapján nagy hangsúlyt kell fektetni a vállalkozások megerősítésére, ezáltal elősegítve a munkahelyteremtést és a hosszútávú versenyképes működést. Az intézkedés keretében a vállalkozások fejlesztik, bővítik tevékenységi körüket, melyek hozzájárulnak a helyi gazdaság fejlesztéséhez.
4) A támogatható tevékenység területek meghatározása:	A vállalkozás tevékenységéhez, termék előállításához, feldolgozáshoz és értékesítéshez kapcsolódó új gép- és eszközbeszerzés. A gazdasági tevékenységgel érintett épülethez, épületrészhez, építményrészhez tartozó, a fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó új épület, építmény kialakítása, felújítása, bővítése.
5) Nem támogatható tevékenység	• Személygépjármű beszerzés• Élő állat vásárlás• Használt árucikkek beszerzése• Támogatási jogosultságok megvásárlása
6) Kiegészítő lehatárolás: jelleg,	Az intézkedés kiegészíti a 2014-2020-as programozási időszakban megfogalmazott intézkedést, mert a vállalkozásokat szélesebb körben támogatja. Továbbá támogatást biztosít a nem mezőgazdasághoz kapcsolódó termék előállításához és szolgáltatás nyújtáshoz is. <u>Lehatárolás más intézkedésektől:</u> - Nem mezőgazdasági mikrovállalkozások pályázhatnak, ahol a mezőgazdaságból származó árbevétel az éves árbevétel 50%-át nem haladja meg. Nem szerezhetőek be mezőgazdasági tevékenységekhez köthető gépek, eszközök, mezőgazdasági tevékenységek nem támogathatóak. Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység

	tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
7) A jogosultak köre:	• mikro- és kisvállalkozások
8) A kiválasztási kritériumok:	• a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások • térségi szempont • humán erőforrás • ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság
9) Tervezett forrás:	a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 309.728.335 Ft. b. a támogatás intenzitása: 65% c. a projektméret korlátai: 2.000.000 Ft. – 20.000.000 Ft. d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:	2024. II. félév-2025. II. félév
11) A projekt megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:	24 hónap
12) Kimeneti indikátorok:	Új munkahelyek száma: 6 db Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 16 db

Intézkedés sorszáma	2.
1) Intézkedés megnevezése:	Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése
2) Specifikus cél:	A vidéki térségekben a mikro- és kisvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése; Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése; Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten;
3) Indoklás, alátámasztás:	A SWOT elemzés alapján a térségben a szálláshelyek kihasználtsága alacsony, ezért szükséges az intézkedés keretében új turisztikai attrakciókkal kiegészíteni a meglévő szálláshelyeket, hogy a térségben a vendégéjszakák számának növekedését érjük el.
4) A támogatható tevékenység területek meghatározása:	Meglévő falusi/egyéb szálláshelyek fejlesztése, bővítése. A helyi értékekre épülő turisztikai attrakciók létrehozása. A turisztikai tevékenységhez kapcsolódó eszközök, gépek beszerzése.
5) Nem támogatható tevékenységek	• Személygépjármű beszerzés • Élő állat vásárlás

	• Használt árucikkek beszerzése • Támogatási jogosultságok megvásárlása • Új szálláshely kialakítására nincs lehetőség
6) Kiegészítő jellemzők, lehatárolás:	Az intézkedés más programokhoz képest nem új szálláshely kialakítását vagy a meglévő korszerűsítését, fejlesztését támogatja, hanem már működő szálláshelyek korszerűsítése kizárólag egyéb turisztikai attrakciók fejlesztésével együtt támogatható. Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
7) A jogosultak köre:	• önkormányzatok • nonprofit szervezetek • egyházi jogi személyek • adószámos magánszemélyek • mikroállalkozások és kisállalkozások
8) A kiválasztási kritériumok:	• a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások, • ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság, • fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság, • térségi szempont.
9) Tervezett forrás:	a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 0 Ft. b. a támogatás intenzitása: 65% c. a projektméret korlátai: 0 Ft. d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
10) A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2025. II. félév-2026. II. félév
11) A projekt megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:	24 hónap
12) Kimeneti indikátorok:	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 0 db Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma: 0 db Fejlesztéssel érintett szervezetek száma: 0 db

Intézkedés sorszáma	3.
1) Intézkedés megnevezése:	Településkép megőrzése
2) Specifikus cél:	Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése; Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten;
3) Indoklás, alátámasztás:	A SWOT elemzés alapján a településeken a közösségi kulturális terek, épületek állapota leromlott, szükséges ezek felújítása, fejlesztése, hogy a helyi kulturális élet fellendüljön és ezáltal a település élhetőbb legyen.
4) A támogatható tevékenység területek meghatározása:	A Magyarország helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján önkormányzatoknak kötelezően ellátandó feladataihoz kapcsolódó épület felújítás, korszerűsítés, valamint eszközbeszerzés.
5) Nem támogatható tevékenység	• Személygépjármű beszerzés • Élő állat vásárlás • Használt árucikkek beszerzése • Támogatási jogosultságok megvásárlása
6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Az intézkedés keretein belül más Programoktól eltérően nem csak épület energetikai korszerűsítés, hanem településképet meghatározó építmény rekonstrukciója és egyéb infrastrukturális beruházások fejlesztése és eszközbeszerzése is támogatható. Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
7) A jogosultak köre:	• önkormányzatok
8) A kiválasztási kritériumok:	• a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások, • ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság, • fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság, • térségi szempont.
9) Tervezett forrás:	a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 150.000.000 Ft. b. A támogatás intenzitása: 95 % c. a projektméret korlátai: 1.000.000 Ft. – 10.000.000 Ft. d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2024. II. félév-2025. II. félév
11) A projekt megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:	24 hónap
12) Kimeneti indikátorok:	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma: 15 db

Intézkedés sorszáma	4.
1) Intézkedés megnevezése:	Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása
2) Specifikus cél:	Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése;
3) Indoklás, alátámasztás:	A SWOT elemzés alapján szükséges a helyi fiatalok identitás tudatát erősíteni, ezáltal fontosak a helyi kulturális, tradicionális napok megszervezése, lebonyolítása, melyek erősítik a térség identitását.
4) A támogatható tevékenység területek meghatározása:	Népi hagyományokhoz kapcsolódó identitástudatot erősítő rendezvény szervezése, lebonyolítása
5) Nem támogatható tevékenység:	• Személygépjármű beszerzés • Élő állat vásárlás • Használt árucikkek beszerzése • Támogatási jogosultságok megvásárlása
6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Ezen intézkedés kifejezetten a térségben élők életminőségének javítására irányul. Célunk a szemléletformálás, az egészségmegőrzést elősegítő és ismeretterjesztő programok támogatása. Más programoktól eltérően jelen felhívásban csak a népi hagyományokhoz kapcsolódó rendezvények támogathatóak. Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
7) A jogosultak köre:	• önkormányzatok • nonprofit szervezetek • egyházi jogi személyek
8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	• a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások, • ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,

	• fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság, • térségi szempont
1) Tervezett forrás:	a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 50.000.000 Ft. b. a támogatás intenzitása: legfeljebb 100 % c. a projektméret korlátai: maximum 1.500.000 Ft. d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
2) A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2024. II. félév-2025. II. félév
3) A projekt megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:	12 hónap
4) Kimeneti indikátorok:	Megvalósult rendezvények száma: 34 db Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma: 30 db Fejlesztéssel érintett szervezetek száma: 4 db

9.2 Együtműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együtműködések megvalósítása

A Helyi Fejlesztési Stratégia intézkedései alapvetően a helyi igényekre épülnek, ugyanakkor a stratégiában meghatározásra kerültek olyan specifikus célok, melyek nagyobb léptékű megvalósítása több térség fejlődését is elősegítheti, így célszerű azokat a fejlesztéseket kiterjeszteni együtműködés keretében más térségekre is. Térségek közötti és nemzetközi együtműködés keretében több területen van jelentősége az együtműködésnek, mint például a turizmusfejlesztés, a helyi termékek népszerűsítése vagy pedig a hagyományos kultúra ápolása.

Elérendő cél a helyi termékek népszerűsítése az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén kívül, a kölcsönös, más térségekre is kiterjedő értékesítési csatornák kialakítása. Részt szeretnénk venni minden olyan kezdeményezésben, melyek a helyi-, kézműves termékek piacra jutásában vállalnak szerepet továbbá, minden olyan program és rendezvénysorozat megvalósításában akár közreműködői akár projektkoordinálói szerepkörben, ahol egészség-megőrzési és fejlesztési, hagyományőrzési, szemléletformálási és ismeretterjesztő témakörben kíván eredményt elérni a projekt.

Az együtműködési projektek elsődleges célja a helyi igényeken túlmutató térségfejlesztés, melyet önmagában egy-egy HACS nem képes végrehajtani. Célszerű a projekteket egységesen, az illetékességi-, járási-, vagy egyéb határokon túlmutató együtműködésben kezelni. A térség erősségei közé tartozik a helyi termékek jelenléte, melyek előállítását és értékesítését támogatja a Helyi Fejlesztési Stratégia, ugyanakkor ezen a területen szélesebb piacok felkutatásával, más térséggel együtműködésben kölcsönös értékesítési pontok kerülhetnek kialakításra.

Az előző időszakban több helyi és más térségi hagyományőrző és turisztikai csoportokkal nagyon jó kapcsolatok épültek ki, melyet a megvalósult projektek is alátámasztanak. A jelen Stratégia keretében a 2023-2027-es időszakban az IPTÉ tovább szeretné erősíteni Magyarország más térségei közötti kapcsolatot, ezért legalább 3 db térségi együtműködést tervez. A projektek célja a helyi termékek népszerűsítése a hagyományőrzés jegyében, melyre pályázonként az egyesület 10-15 millió forintot szeretne fordítani.

Az Egyesület nemzetközi együtműködések keretében a romániai Csík LEADER Egyesülettel, az olaszországi GAL Serre Calabresi LEADER csoporttal nagyon jó kapcsolatot ápol. A jövőben ezen együtműködések tovább szeretnénk erősíteni a hagyományőrzés, a kultúra, a turizmus, illetve a helyi termékek jegyében. A meglévő együtműködések mellett további

nemzetközi LEADER csoportokkal vettük fel a kapcsolatot - mint például a máltai GAL XLOKK, a görög KENAKAP S.A., és a ciprusi Development Agency of Lemesos Ltd -, hogy a szakmai tapasztalat cserével és a jó eredmények bemutatásával minél hatékonyabban és eredményesebben tudjon működni a LEADER HACCS. Az együttműködés keretében szeretnénk erősíteni a két térség helyi termékeinek a népszerűsítését, a turizmust, valamint a kultúra és a hagyományápolást. A 2023-2027-es időszakban legalább 4 db nemzetközi LEADER együttműködést tervezzünk, melyre pályázatonként az egyesület 10-15 millió forintot szeretne fordítani.

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

Nem releváns

9.3 Kommunikációs terv

1) A célcsoport(ok) meghatározása

Az IPTE munkatársai a Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása (lásd 2. fejezet), illetve a stratégia megvalósítása során nagy hangsúlyt fektetettek a kommunikációra és a nyilvánosság tájékoztatására. A Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása, illetve megvalósítása során a nyílt, közérthető tájékoztatás az első lépés a sikeres megvalósítás felé.

A tájékoztatás célcsoportja valamennyi a térségben érdekelt szféra tagjai, illetve a teljes lakosság.

2) A kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása, beleértve a pályázók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatásának módját

Eszköz	Tevékenységek típusainak bemutatása
E-mail	Elektronikus levél alkalmazásával az információk közvetlenül az érdeklődők felé jutnak el, melyből gyorsan értesülhetnek az aktuális folyamatokról. Alkalmazása folyamatos. Csoportos levélküldésre optimalizálendő levelező listák állnak rendelkezésünkre.
Honlap	A Helyi Akciócsoport saját honlapot működtet, melynek célja a széleskörű elérhetőség, így az információk átadásának folyamatos biztosítása. Alkalmazása folyamatos. (www.palocok.com)
Közösségi média	2012-től ezen az oldalon keresztül osztunk meg tartalmakat az Egyesület tevékenységi területeiről a hatékony kommunikáció érdekében. Kapcsolattartásra nem használja az Egyesület az oldalt. Alkalmazása folyamatos.
Telefon	Telefonon történő kapcsolattartás a többség számára a leggyorsabb ügyintézési mód.
Kiadványok	Célja a térségben megvalósult fejlesztések bemutatása a teljes nyilvánosság előtt. Funkcionális hatásvédelem szükséges.
Fórum	Célja a személyes kapcsolattartás, az információk közvetlenebb átadása, a közérthetőség biztosítása.

Személyes kapcsolattartás	A Helyi Akciócsoport személyes kapcsolattartás keretében munkaszervezeti irodájában, előre meghatározott nyitvatartási időben biztosítja a nyilvánosságot a Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása során, valamint folyamatosan, a stratégia megvalósítása során.

3) A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása, visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja

A kívülről érkező, illetve kimenő dokumentumok érkeztetése, iktatása folyamatos, nyomon követhető, a Helyi Akciócsoport belső dokumentumai pedig irattározásra kerülnek. A dokumentumok kezelése egy munkaszervezeti tag felelőségi körébe tartozik.

4) A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása

Az IPTE munkaszervezete felelős a kommunikációs feladatok ellátásáért. A munkaszervezet 1 fő főállású munkaszervezet vezetőből és 2 fő vidékfejlesztési menedzserből áll. Minden munkavállaló rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

5) A HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének közgyűlése a tervezett HFS elfogadásakor a későbbi módosításokat elnökségi hatáskörbe delegálja.

A munkaszervezet félévente felülvizsgálja a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítását és javaslatokat tesz annak módosítására az elnökség felé.

Az elnökség minden évben minimum 2 alkalommal felülvizsgálja, és ha szükséges a módosításokkal korrigált HFS-t elfogadja.

Az egyesület elnöke a közgyűlést évente legalább egy alkalommal tájékoztatja a HFS-ről.

6) A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve a 2023 – 2027-es évekre vonatkoztatva, éves bontásban

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen (mFt)
Kommunikáció, tájékoztatás költsége		4	4	4	4	16

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

Nem releváns

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérésénél.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseihez képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.

- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
 - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

A HACS munkaszervezete folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázott és megvalósuló projekteket. A szerződéssel, támogatói okirattal (a továbbiakban együtt: támogatási szerződés) lekötött fejlesztési források összegének gyűjtése a helyi döntések eredményeinek összegzése. Az indikátor – a lekötött fejlesztési forrás –összegzése döntési fordulókat zárásakor történik. A munkaszervezet a kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek kifizető ügynökség által történő jóváhagyása alapján gyűjt adatot, szorosan együttműködve a kedvezményezettel és a kifizető ügynökséggel. A

pályázó adatszolgáltatása vállalt kötelezettség, a kifizető ügynökség szerződés alapján teszi hozzáférhetővé a LEADER pályázatok kifizetési adatait vagy nyilvánosságra hozza a kifizetések előrehaladását. Az indikátor - a kifizetésre került fejlesztési forrás – gyűjtése folyamatos, összegzése negyedévente történik.

A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente történik, visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerinti, de minimum azok gyűlésein előrehaladási tájékoztató jelentésként, és döntések előkészítése valamint a HFS felülvizsgálata során.

A saját teljesítmény adatainak gyűjtése és feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente valósul meg a munkaszervezet által. Visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerint, de minimum azok gyűlésein tájékoztató jelentésként, illetve döntések előkészítése valamint a HFS felülvizsgálata során történik. Értékelést a döntéshozó szerv/szervek végeznek, a kitűzött céloknak megfelelően elfogadják az eredményeket vagy azok módosításáról, megváltoztatásáról döntenek. A HFS és egyes tevékenységek felülvizsgálata a HACCS teljes tagságának bevonásával fórumokon, döntéshozó szervek gyűlésein és belső elektronikus levelezés segítségével történik. Az eredmények belső kommunikálása és terjesztése a HACCS területén, nyilvános fórumokon, hírlevelekben és a honlapon valósul meg. Az eredmények külső kommunikálása a honlapon, esetenként megyei vagy országos médiában, felkérésre megyei, regionális vagy országos rendezvényen történik. A program monitoringjának kulcsa, hogy a monitoring mutatószámok aktuális értékeit a program végrehajtói (munkaszervezet) folyamatosan gyűjtsék és értelmezzék, lehetőséget biztosítva ezáltal a HACCS vezetés számára, hogy rendszeresen egyértelmű jelzést kapjon a program és az egyes projektek aktuális állásáról. A tevékenység tulajdonképpen magában foglalja az indikátorok meghatározását, majd a végrehajtás fázisában az adatgyűjtést és elemzést, a javaslatot az esetleges beavatkozásra.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban résztvevő személyek száma	személyek száma	-	-	-	-	-	-	-
Termelői csoportokban, termelői	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-

szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya								
Kiépített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt	-	-	-	-	-	-	-
	Napelemes fejlesztések		-	-	-	-	-	-	-
	Biomassza		-	-	-	-	-	-	-
	Egyéb		-	-	-	-	-	-	-
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	-	-	3	6	6	6	6
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma	-	-	-	-	-	-	-
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa	fő	-	-	-	-	-	-	-

jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya								
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő	-	-	-	-	-	-	-
Beszerezett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db	-	-	-	-	-	-	-
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	-	-	8	16	16	16	16
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	-	-	22	45	45	45	45
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	-	-	2	4	4	4	4
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	-	-	20	34	34	34	34

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Mikrovállalkozások fejlesztése	0	309,728335	0	0	0	309,728335	60,8
2.	Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése	0	0	0	0	0	0	0
3.	Településkép megőrzése	0	150	0	0	0	150	23,5
4.	Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása	0	50	0	0	0	50	9,8
	Összesen		509,728335	800			509,728335	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek		36,564129	36,564129	36,564129	36,564129	146,256516
Animációs költségek		1,5	1,5	1,5	1,5	6
Egyéb tervezett bevételek		2,5	2,5	2,5	2,5	10
Összesen		38,064129	38,064129	38,064129	38,064129	152,256516

Melléletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

A HACS összetétele

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének munkaszervezete 3 fő munkatárssal dolgozik, 1 fő munkaszervezet vezető, 2 fő vidékfejlesztési menedzser. Az Egyesület tagságának bővítését tagfelvétel útján valósítja meg. A tagfelvételtől belépési nyilatkozat alapján a közgyűlés dönt. A belépési nyilatkozathoz csatolni kell az egyesület legalább kettő tagjának ajánlását.

A közgyűlés, tagság összetétele:

HACS tagság számszerűen és százalékos arányban is								
Év	Közsféra		Üzleti szféra		Civil szféra		Összesen	
	számadat	%	számadat	%	számadat	%	számadat	%
Megalakulás 2008	43	39,81	21	19,45	44	40,74	108	100
2022.12.31-én	42	27,1	58	37,4	55	35,5	155	100

Az elnökség összetétele:

HACS elnökség (döntéshozó testület) összetétele számszerűen és százalékos arányban is								
Év	Közsféra		Üzleti szféra		Civil szféra		Összesen	
	számadat	%	számadat	%	számadat	%	számadat	%

Megalakulás 2008	7	36,84	5	26,32	7	36,84	19	100
2022.12.31- én	3	42,8	3	42,8	1	16,4	7	100

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításához szükséges humán erőforrás Egyesületünk rendelkezésére áll, a munkaszervezeti irodában dolgozó főállású munkatársak tekintetében. A munkaszervezet vezető 2009. szeptember óta az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületénél dolgozik. Ez idő alatt vidékfejlesztési menedzserként részt vett az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III.-IV. tengelyes jogcímeihez kapcsolódó pályázatok, kérelmek teljes körű ügyintézésében és előzetes helyszíni ellenőrzések lefolytatásában. 2013. április 01-jétől munkaszervezet vezető beosztásban végzi munkáját. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2011. és 2013. évi felülvizsgálat kidolgozásában, társadalmasításában, a LEADER célterületek, illetve intézkedések megfogalmazásában közreműködött. Részt vett a 2014-2020-as Nógrád megyei területfejlesztési koncepció társadalmi egyeztetéseiben, valamint a vidéket, térséget érintő szakmai konferenciákon és fórumokon. Részt vett a 2014-2020-as időszak pályázatainak teljeskörű ügyintézésében és a HFS-ben rögzített feladatok ellátásában. A helyi szereplőkkel (önkormányzatok, vállalkozások, civil szervezetek, magánszemélyek) a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Nógrád megyei referensével, illetve a Nógrád Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány ügyvezetőjével folyamatosan tartja a kapcsolatot, mely nagymértékben segíti a 2023-2027-es programozási időszak Helyi Fejlesztési Stratégia megalkotását.

A munkaszervezet vezető helyettes 2010 február óta az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületénél dolgozik. A LEADER HACS-nak a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal felé történő kifizetési kérelmek összeállításával és esetleges hiánypótlások kezelésével foglalkozott, majd 2011 novemberétől vidékfejlesztési menedzserként részt vett az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III.-IV. tengelyes jogcímeihez kapcsolódó pályázatok, kérelmek teljes körű ügyintézésében és előzetes helyszíni ellenőrzések lefolytatásában. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2013. évi felülvizsgálatát a munkaszervezet vezetővel közösen végezte el. Részt vett a 2014-2020-as időszak pályázatainak teljeskörű ügyintézésében és a HFS-ben rögzített feladatok ellátásában. A térségben több alkalommal az aktuális pályázati lehetőségekről és kifizetési kérelmek elszámolásával kapcsolatban tájékoztató fórumot szervezett és bonyolított le, melynek köszönhetően széleskörű ismeretekre tett szert.

A vidékfejlesztési menedzser munkatárs 2013. júliusától részt vett az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III.-IV. tengelyes jogcímeihez kapcsolódó pályázatok, kérelmek teljes körű ügyintézésében és előzetes helyszíni ellenőrzések lefolytatásában. Részt vett a 2014-2020-as időszak pályázatainak teljeskörű ügyintézésében és a HFS-ben rögzített feladatok ellátásában. A térségben több alkalommal az aktuális pályázati lehetőségekről és kifizetési kérelmek elszámolásával kapcsolatban tájékoztató fórumot szervezett és bonyolított le, melynek köszönhetően széleskörű ismeretekre tett szert. 2014-től a kommunikációs feladatokat is ő látja el.

A működés fizikai feltételeinek bemutatása:

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete székhelye Szügy településen, könnyen megközelíthető, frekvenciált épületben a Rákóczi út 99-101. szám alatt található. Az egyesület irodája 2 helyiségből áll, valamint rendelkezésre áll egy tárgyalóterem is a közgyűlések, elnökségi ülések, fórumok, illetve egyéb megbeszélések céljából. Az iroda a Helyi Fejlesztési

Stratégia megvalósítása során jelentkező feladatok elvégzése érdekében valamennyi szükséges eszközzel felszerelt, azok folyamatosan naprakészek (számítógépek, multifunkciós nyomtatók, telefonkészülék, internet, biztonságtechnikai berendezések).

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása

A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásának kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is	HACS munkaszervezet,
a pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt Helyi Fejlesztési Stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén	HACS munkaszervezet, HACS elnökség, HACS tagság
a hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható.	HACS munkaszervezet, HACS elnökség,
a pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás	HACS munkaszervezet, HACS elnökség, HACS tagság

előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával	
támogatási kérelmek befogadása és értékelése	HACS munkaszervezet, HACS elnökség
pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából	HACS munkaszervezet, HACS elnökség
a közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.	HACS munkaszervezet, HACS elnökség

A pályázatok kiválasztásával és a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

A pályázatok meghirdetése központi szabályozás alapján történik meg. Pályázatok meghirdetésének nyilvánossági intézkedéseit, népszerűsítését, a pályázók segítésének módját a kommunikációs terv fejezet tartalmazza.

A pályázatokat/intézkedéseket éves rendszerben a cselekvési tervben meghatározottak alapján kívánjuk meghirdetni. Cél az intézkedésekre allokált források teljes felhasználása. Az ütemezési tervben figyelembe kell venni az időszakonkénti felülvizsgálati lehetőséget az egyes intézkedések közötti esetleges forrás átcsoportosítás érdekében.

A pályázatokat a terv szerint folyamatos pályáztatással és szakaszos értékeléssel kívánjuk megvalósítani. A folyamatban részt vevő döntéshozatali és előkészítő szinteket, feladatukat a fenti táblázat tartalmazza. A Helyi Bíráló Bizottsági feladatokat az egyesületünknel a terv szerint az elnökség látja el.

A legfontosabb kiválasztási szempontrendszer a HFS céljaihoz és intézkedéseikhez való illeszkedés vizsgálata, kiemelve a munkahelyteremtést és a közösségi aktivitást.

Az összeférhetlenségi szabályok

a) azok, akik részt vettek a projektek kidolgozásában (tartalmának kialakítása, pályázat elkészítése), nem vehetnek részt az adott felhívásra beérkező pályázatokkal kapcsolatos döntés előkészítésben (a projektek értékelése) és a döntésben (kiválasztás);

b) a munkaszervezet csupán segítséget nyújthat a projektek fejlesztése, pályázatok elkészítése során (javasol, tanácsol, információt szolgáltat), de nem dönthet tartalom felett és nem írhatja meg a pályázatot vagy annak részeit;

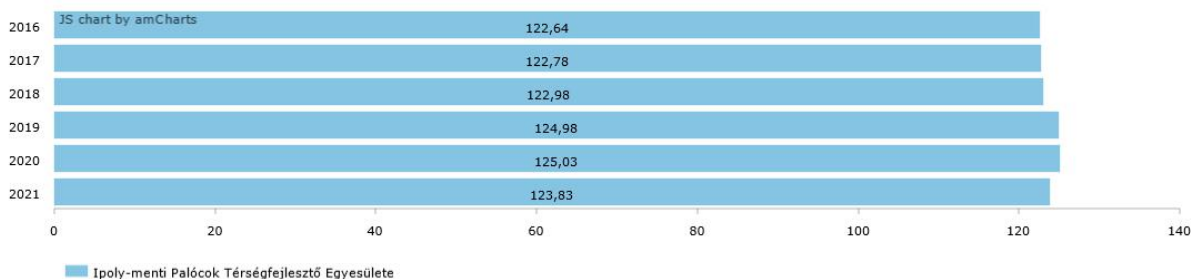
c) bárki, aki érintett egy adott projektben, nyilatkoznia kell erről, és nem vehet részt az értékelésben;

2. számú melléklet: Ábrák, diagramok

65 év feletti népesség, 100 fő 0-14 éves korú népesség (fő)

Forrás: TEIR mutatók

(c) 2023 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

1. diagram: Öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 65-x éves)

Állandó népességből a 0-14 éves férfiak aránya (százalék)

Forrás: TEIR mutatók

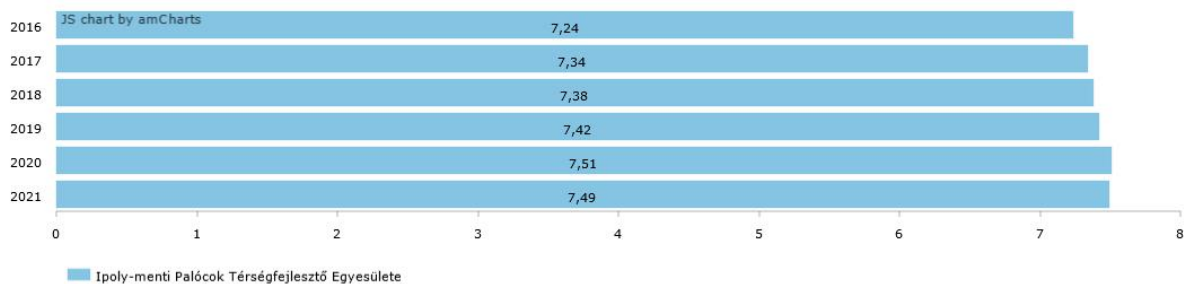
(c) 2023 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

Állandó népességből a 0-14 éves nők aránya (százalék)

Forrás: TEIR mutatók

(c) 2023 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

2. diagram: Állandó népességben belül 0-14 évesek aránya (%)

Állandó népességből a 65-x évesek aránya (százalék)

Forrás: TEIR mutatók

(c) 2023 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

3. diagram: Állandó népességben belül a 65-x évesek aránya (%)